

Warszawa, dnia 06 marca 2019 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

FN6.054.6.2019

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana posła Krystiana Jarubasa w sprawie „zmniejszenia kar nakładanych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny za brak ubezpieczenia OC” (interpelacja nr 29559), uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Rozumiejąc wskazaną przez Pana posła sytuację osób starszych utrzymujących się z rent i emerytur, sporadycznie poruszających się posiadаныmi pojazdami, pragnę jednocześnie wskazać na normy systemowe dotyczące obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, które wynikają ze szczególnego charakteru tego obowiązkowego ubezpieczenia oraz jego głównego celu.

Normy systemowe dotyczące tego ubezpieczenia zostały uregulowane w przepisach ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 473, z późn. zm.), dalej: „ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych”. Ustawowy obowiązek zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych uwarunkowany jest szczególną społeczną funkcją tego ubezpieczenia, jaką jest ochrona osób trzecich przed skutkami częstych, niekorzystnych zdarzeń powstałych wskutek ruchu pojazdów. Nieprzerwany charakter odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń i zarazem ochrony ubezpieczeniowej daje poszkodowanym w wypadku gwarancję otrzymania należnego odszkodowania. Z drugiej strony, umowa tego ubezpieczenia chroni także ewentualnego

sprawcę wypadku komunikacyjnego przed nadmiernymi obciążeniami finansowymi z tytułu jego odpowiedzialności cywilnej oraz zabezpiecza jego majątek przed nadmiernym uszczupleniem z tytułu tej odpowiedzialności.

W związku z powyższą konstrukcją oraz celem jakiemu ma służyć to ubezpieczenie, systemowym rozwiązaniem obowiązującym w polskim prawodawstwie, które ma zapewnić ciągłość ubezpieczenia, jest powiązanie obowiązku zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych z rejestracją pojazdu. Zgodnie z ogólną zasadą posiadacz pojazdu jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych najpóźniej w dniu rejestracji pojazdu mechanicznego. Jednocześnie, umowa ubezpieczenia OC komunikacyjnego ulega rozwiązaniu z chwilą wyrejestrowania pojazdu mechanicznego. Tym samym przez cały okres zarejestrowania pojazdu na jego posiadaczu ciąży obowiązek posiadania ważnej umowy ubezpieczenia OC.

Należy wskazać, iż wzmiankowana w interpelacji Pana posła sytuacja odnosząca się do osób starszych posiadających pojazdy co najmniej 20-letnie, służące tylko do jazdy do kościoła, ośrodka zdrowia, szpitala czy też apteki, nie wyklucza ryzyka wyrządzenia szkody takim pojazdem.

W tym miejscu pragnę wskazać, iż w przypadku zaistnienia sytuacji, w której do ruchu zostałby wprowadzony pojazd, którego posiadacz nie byłby ubezpieczony w zakresie OC komunikacyjnego, a jednocześnie zostałaby wyrządzona przez ruch takiego pojazdu szkoda, ewentualne roszczenia osób poszkodowanych z tytułu szkód na osobie, w tym np. zadośćuczynienia lub dożywotnich rent mogłyby sięgać nawet sumy stanowiącej równowartość w złotych kwoty 5 210 000 euro. Przedmiotowa kwota wynika z ustawowego określenia wysokości minimalnej sumy gwarancyjnej w odniesieniu do szkód osobowych na takim właśnie poziomie. W takim przypadku świadczenia osobom poszkodowanym lub uprawnionym wypłaca Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, ale ma on prawo domagania się od nieubezpieczonego sprawcy szkody zwrotu wydatkowanych pieniędzy.

Mając powyższe na uwadze a w szczególności główny cel przedmiotowego ubezpieczenia, przepisy ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych przewidują opłatę za brak obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy osoba, która nie spełniła obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego, zgodnie z

warunkami tego ubezpieczenia określonymi w ustawie, jest obowiązana wnieść opłatę. Na podstawie art. 88 ust. 2 pkt 1 lit. a tej ustawy wysokość opłaty obowiązującej w każdym roku kalendarzowym, w odniesieniu do samochodów osobowych, wynosi równowartość dwukrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę. Jednocześnie, na podstawie ust. 3 tego przepisu, w przypadku posiadaczy pojazdów mechanicznych, którzy nie spełnili obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zgodnie z warunkami tego ubezpieczenia, wysokość opłaty jest uzależniona od okresu pozostawania tego posiadacza bez ochrony ubezpieczeniowej w każdym roku kalendarzowym i wynosi:

- 20% opłaty ww. wysokości, w przypadku gdy okres ten nie przekracza 3 dni;
- 50% opłaty ww. wysokości, w przypadku gdy okres ten nie przekracza 14 dni;
- 100% opłaty ww. wysokości, w przypadku gdy okres ten przekracza 14 dni.

Należy mieć na uwadze, iż opłaty za niespełnienie obowiązku ubezpieczenia, oprócz celu prewencyjnego powinny spełniać również cel „represyjno-wychowawczy”, tj. być realną, odczuwalną dolegliwością dla ukaranego podmiotu. Z kolei odniesienie wysokości samych opłat do minimalnego wynagrodzenia gwarantuje z jednej strony, że relatywnie będą zawsze na zbliżonym poziomie, a z drugiej strony zastosowanie gradacji przy ich nakładaniu gwarantuje ich adekwatność do stopnia „zawinienia”.

Odnosząc się do pytania dotyczącego możliwości umorzenia przez UFG opłaty za brak ważnej polisy OC dla osób w trudnej sytuacji materialnej pragnę wskazać, iż na podstawie przepisów ustawowych istnieje możliwość umorzenia takiej opłaty.

Na podstawie art. 94 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych w uzasadnionych przypadkach, kierując się przede wszystkim wyjątkowo trudną sytuacją materialną i majątkową zobowiązanego, jak również jego sytuacją życiową, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny może umorzyć opłatę w całości lub w części albo udzielić ulgi w jej spłacie. Tryb postępowania przy rozpatrywaniu takich spraw określa statut Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

W zakresie pytania drugiego należy wskazać, iż resort finansów nie prowadzi prac nad zmianą przepisów mających na celu zmniejszenie wysokości opłat za nie spełnienie obowiązku zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych dla osób powyżej 65 roku życia.

W tym miejscu należy ponownie nadmienić, iż przepisy ustawowe wprowadzają gradację wysokości opłaty w zależności od okresu pozostawania bez ochrony ubezpieczeniowej w danym roku. Przedmiotowa gradacja stanowi swojego rodzaju ulgę w spłacie obowiązkowej opłaty za brak ubezpieczenia.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, iż ustalenie wysokości opłaty na zbyt niskim poziomie mogłoby prowadzić do sytuacji, w których osoby posiadające wysoką szkodowość a więc zobowiązane do płatności wyższej składki ubezpieczeniowej, mogłyby dokonywać kalkulacji pomiędzy wysokością tej składki i wysokością opłaty, a w rezultacie unikać spełnienia obowiązku ubezpieczenia i zapłacenia składki ubezpieczeniowej.

Dodatkowo należy wskazać, iż z uzyskanych przez resort finansów informacji wynika, że w pozostałych 27 państwach UE brak spełnienia obowiązku ubezpieczenia karany jest sankcją o charakterze finansowym, tak jak ma to miejsce w Polsce. Jednocześnie niektóre z tych państw stosują, poza karą o charakterze finansowym, inne uzupełniające kary w postaci: utraty prawa jazdy, konfiskaty pojazdu, punktów karnych, czy też pozbawienia wolności.

Z poważaniem,

z upoważnienia Ministra Finansów
Leszek Skiba
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/